

Päiväys: 11/03/1998

HELSINKI

Kenelle: Ulla-Riitta Kauppi

Antti Grönroos

Petri Karvonen

Keneltä: Päivi Maaranen

Aihe: Malmin lentokentän linnoitteet: tukikohta IX, asema 4

Tukikohdan IX asema 4 käytiin tarkastamassa 10.3.1998 tutkija Ulla-Riitta Kaupin vuonna 1997 kanssa sovitujen maansiirtotöiden tultua valmiiksi aseman alueella. Tarkastuksen suoritti tutkija Päivi Maaranen yhdessä ilmailulaitoksen edustajien Antti Grönroosin ja Petri Karvosen kanssa. Samassa yhteydessä neuvottiin jatkotoimenpiteiden tarpeellisuudesta ja mahdollisuuksista kyseistä asemaa koskien.

1) Kuvaus: asema 4:stä oli ennen maansiirtotöitä näkyvissä vain betonista valettu suojahuone, muilta osilta asema oli täytetty mineraalimaalla. Irtomaa poistettiin koneellisesti peruskallioon asti helmi-maaliskuussa 1998. Alueelta todettiin paljastuneen itä-länsisuunnassa 4 betonista tulipesäkettä, joiden katot on poistettu, sekä kaksi epämääräistä betonista, laastista ja kivistä muurattua rakennetta niistä etelään. Paljastuneet tulipesäkkeet ovat melko hyvässä kunnossa pieniä lohkeamia ja murtumia lukuunottamatta. Tulipesäkkeistä kolme oli pieniä ja yksi suurempi, pienistä läntisin oli seinämiltään muita matalampi ja hieman huonokuntoisempi. Laasti-kivirakenteet olivat erittäin huonokuntoisia, kivet ovat löyhässä ja irtoavat helposti, betoni ja laasti murenevat kivien välistä. Toisen rakenteen päällä on suuria irtonaisia betonilohkareita, mahdollisesti räjäytyksen jäljiltä. Lisäksi kahden tulipesäkkeen välillä oli havaittavissa matalaa, kallioon louhittua yhdyshautaa.

2) Toimenpidetarve: osa paljastuneista rakenteista rikkoo lentoestepinnan, minkä vuoksi niiden osittainen tai kokonainen poistaminen on tarpeellista ilmailulaitoksen mukaan lentokentän toiminnan kannalta. Samasta syystä myös koko aluetta tulisi madaltaa noin metrin verran. Muinaisjäännöksistä tuhoutuisivat läntisimmät kolme tulipesäkettä (kaksi pienempää ja yksi iso) sekä laasti-kivirakenteet. Lisäksi yhdyshaudan jäännös tuhoutuisi. Neljäs, itäisin tulipesäke jäisi todennäköisesti jäljelle.

3) Toimenpidemahdollisuudet: kohde on ollut alunperin varsin vaikuttava, kallion topografiaa hienosti hyödyntävä asemakokonaisuus, joka nykyisellään on tuhoutunut osin. Yhdyshaudat ja alkuperäinen maanpinta ovat kadonneet, todennäköisesti tämä tuhoutuminen on tapahtunut osin jo aikanaan aluetta täytettäessä. Alkuperäinen muinaisjäännöskonteksti on siten suurelta osin tuhoutunut.

Jos päädytään kohteen osittaiseen säilyttämiseen, kohteen ja sen tuhoutuvien rakenteiden dokumentointi tutkijan johdolla piirtämällä, valokuvaamalla, sanallisella kuvauksella ja mittaamalla voi tulla ajankohtaiseksi. Tämän työn kustantaa muinaismuistolain §15 mukaan maankäyttäjä, ts. ilmailulaitos. Ilmailulaitoksella on osoitettavissa työntekijöitä ja välineitä tutkijan avuksi dokumentointiin. Dokumenttimateriaali ja dokumentointiraportti tulisi toimittaa rakennushistorian osaston arkistoon.

Loput aseman muinaisjäännöksistä, mahdollinen jäljelle jäävä tulipesäke ja ennestään näkyvissä ollut betoninen suojahuone tulisi kunnostaa alueen maisemoinnin yhteydessä seuraavasti: mineraalimaa poistetaan tulipesäkkeen sisältä ja jossain määrin reunalta. Nyt suhteellisen jyrkkä mineraalimaarinne tulipesäkkeen ja suojahuoneen tienovilla viistotaan ja luiskataan, ja siihen kylvetään maanpintaa sitova kasvillisuus, esim. sekanurmi- tai niittysiemenseos. Suojahuone ympäristöineen siivotaan roskasta ja puujätteestä. Tarpeen vaatiessa suojahuoneeseen voidaan suunnitella ovea, hyvällä tuuletusaukolla varustettua puista ovea tai rautakalteriovea esimerkiksi Helsingin kaupungin viherosaston mallien mukaan. Kohteen jatkohoito edellyttää vuosittaista siivoamista ja kasvillisuuden raivausta. Hoidossa ja kunnostamisessa noudatetaan Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisua 1996:4 "Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä. Hoito-ohje."

Liitteet: karttaotteet

11.3.1998

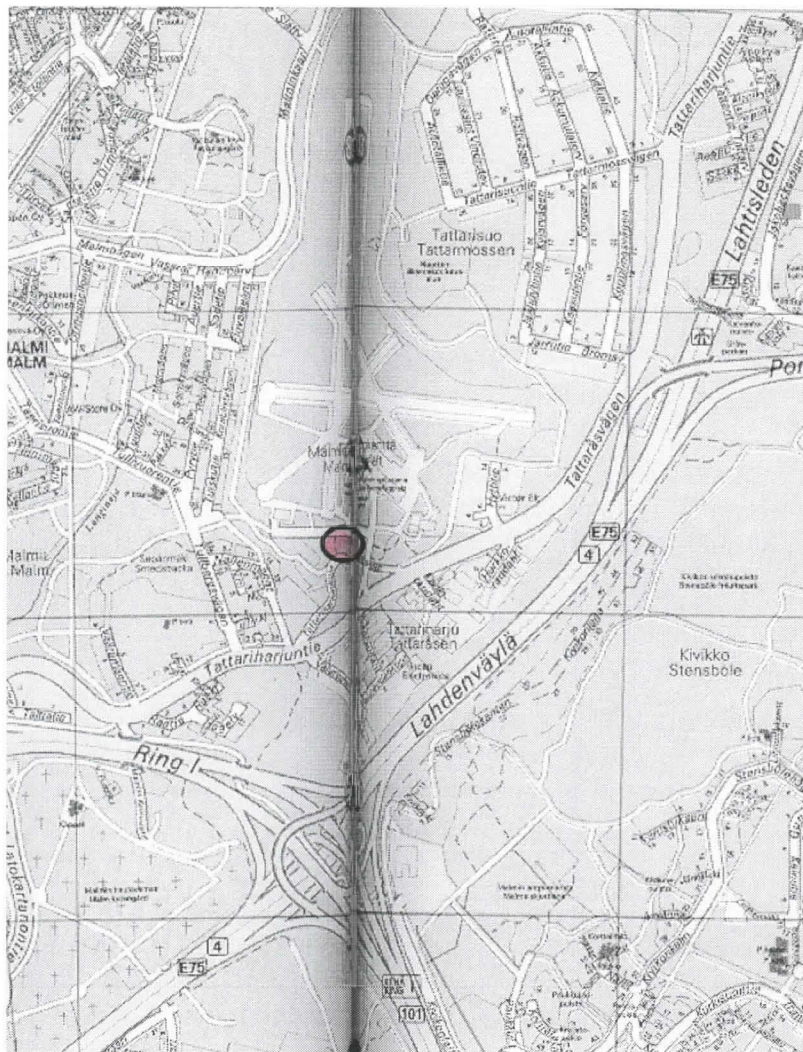
Päivi Maaranen

Helsinki Malmin lentokenttä

Maastokäynti 10.3.1998

P: Maaranen

- karttaliite

HPY:n kartta 1999, s. 32-33

Sirkku Laine (1996): Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä. S. 52.
Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 1996. 3

